

Hukukî Bilgiler Mecmuası

SAHİP VE BAŞMUHARRİRİ

Paris Hukuk Fakültesi Doctörü

AVUKAT

GAD FRANKO MILASLI

Adres : Galata, Bahtiyar han Bay Gad Franko yazıhanesi

Telefon : 43009

Bir nüshanın bedeli 25 kuruştur.

Bir senelik abonmanı posta ücretile beraber 250 kuruştur.

Türkiye harici için 300 kuruştur.

İSTANBUL

HANRI ZELLİÇ VE MAHDUMU BASIMEVİ

1939

Mahkeme huzurunda ya el elem önünde hakaretle dolu mektubu ilân etmekten, zührevî hastalık vak'asını herkese bildirmekten, aile müessesesi için ve varse çocuklar için ne faide elde edilir ?

Az veya çok ihtiyatî tedbirler ile muterafik olarak tarafların talebi ile boşanmaya karar vermek akli selime en muvafık yol olduğu şöyle dursun himayesi arzu edilen aile müessesesinin menfaatına en uygun olan tarikdir.

Gad Franko Milâslı

Puvan ve Tevhidi İctihat usulları karşısında Hâkimlerin istiklâlî kalmıyormu ?

ve

Tevhidi içtihat sistemimizin Tekkamül Merhalesi ne olmalıdır ?

Bazı hukukcularımız tevhidi içtihat müessesesini ve hatta nakız ve tasdik adedine göre hakimlere puvan verilmesini hakimlerin istiklaline vurulmuş birer darbe telekki ederler. Gerçi hakimın üstünde yalnız kanun vardır, o yalnız kanunun emrini yerine getirmekle mükelleftir ; fakat kanunun şu alemleri kevnü hadisatta vukubulmuş ve bulacak her hadise hakkında hükmünü sarîh olarak göstermesine imkân olmadığı gibi hükmünü sarîh olarak gösterdiği ahvalde bile o sarahatı bilmeyen, görmeyen veya görmek istemeyenler bulunabilir. Hakimlerin istiklalî ne kadar mühim bir prensip ise kanunun tatbikatında şahsî temayül ve telekkilerin değil ancak ve yalnız kanunun hakim olması da o kadar mühim bir prensiptir ve bu prensip aynı zamanda iki türlü adalet olmaz düsturunu ortaya koyar. Filhakika insanların adalet hislerini ve adaletle olan emniyet ve itimatlarını bir dakika içinde ziri zeber etmek için tıpkı tıpkısına aynı olan iki hadise aynı mevkide olanlardan birisinin haklı çıkarıldığı halde diğerinin haksız çıkarılması kifayet eder. Bu hal cemiyetin adalet müesseselerinde

kanunun değil şahsî arzuların hükümferma olduğu kanaatını husule getiren en büyük bir afet teşkil eder. Bunun içindirki aynı olan hadiselerde aynı hükmün verilmesi hukuku mahza düşüncesinden üstün bir siyaseti adliye meselesidir; zira beşer her şeyde olduğu gibi hak ve nahak telekkisinde de yanılabilir. Mesele eski devirlerde kölelik bir kısım zavallı insanlar için bir borç ve köleli sahibi için de bir hak zannediliyordu. Kölelere hüsnü muamele ve onları her vesile ile azat etmek şekillerile başlayan uzun bir tekamül silsilesinden sonra bu telekkiyi bu günkü medeniyet kökünden sildi götürdü. Fakat adalet telekkisinde böyle esaslı bir tahavvülü mucip olacak şekilde uzun zaman geçmeksizin aynı zamanda ve aynı mevkide olanların birisi cennete konurken diğerinin cehenneme atılması adaletin keyfilğine ve binnetice yokluğuna inan ettirecek ve adaletin senbolu olan terazi kefelelerinin ifade ettiği müsavâtı ihlal edecek bir keyfiyettir. İşte tevhidî içtihat sistemi buna mani olmak için kurulan bir adalet müessesesinden başka bir şey değildir. Mesela, farz ediniz ki filan şirket çalışırken o şirketin tertibat ve tesisatındaki bir noksandan veya mühendis ve sair müstahdemlerinin kusurlarından dolayı kazaya uğrayan iki kişiden birinin iki parmağı diğerinin iki bacağı kopmuş olsun ve bunlar bir sene on gün hastahanede yatmış ve bu müddet zarfında tazminat haklarını iş sahibinden dava etmemiş bulunsunlar. Bu iki yaralıdan parmakları kopanın zararı üç yüz liradan aşağı olması sebebi ile iş sahibi alehine sulh mahkemesine vakadan bir sene on gün sonra açılan davada müddeialeyh tarafından serd olunan müruru zaman itirazi mahkemece mesele haksız fiilden mütevellit bir mesuliyet olmayıp hizmet aktine müteferri ve borçlar kanunun 232 ci ve 100 cü maddelerine müstenit bir dava olduğu mülahazası ile reddedilmiş ve bu kararı ait olduğu temyiz dairesi tasdik etmiş olsun, diğer iki bacağı kopan işçinin bittabi daha yüksek bir tazminat istihsalı için müracaat ettiği Asliye Mahkemesi ise mesele haksız fiilden doğmuş ve bir senelik müruru zamana tabi bulunmuş olduğu noktai nazarı ile aynı müddeialeyhin müruru zaman itirazını kabul ve davacının davasını bu noktadan reddetmiş ve bu kararı da ait olduğu

temyiz dairesi tasdik etmiş olsun. Eğer tıpkısı olan meselelerde aynı hükmün tatbikini mecburî kulan tevhidî içtihat müessesesi olmasa her temyiz dairesi kendi kararında devamda serbest ve hatta insanların haleti ruhuyeleri itibarile kendi kararlarından kendi kendilerine rucu etmeleri imkânsız veya pek müşkül olmasına mebni her daire kendi içtihadında devama manen mecbur olduğundan birbirine zit iki adalet şekli ile nihaye devam edip gidecek demektir. Hakikat taaddüt etmediği gibi hak da taaddüt etmez; o halde haklıyı haksızı salım bir şekilde ayırt etmeğe ve mümasil hadiselerde aynı hükmü tatbik etmeye mecbur tutan bir kaide ve usulun konması lâzımdır ki tevhidî içtihad da bu demektir. Binaenaleyh bazılarının zannı gibi tevhidî içtihad müessesesi hakimlerin istiklaline vurulmuş bir darbe değil bilâkis adalet ve müsavat dairesinde yalnız kanunun hakim olmasını temin eden iyi bir usuldur.

Hakimlerin istiklaline diğer bir darbe teşkil ettiği iddia edilen puvan meselesi ise tabir mazur görülsün, Testiyi kıranla Suyu dolduranın müsavi olmaması için, konan pek yerinde bir hükümdür. Malûm olduğu üzere yeni Hukuk Usulu Muhakemeleri kanunumuzun 297 ci maddesi kurunu vustadan kalma mühür sui istimallarının önüne geçmek için ancak yazı ve imza bilmiyenlerin, mahallince maruf iki şahitle birlikte ihtiyar heyetinin tasdiki ile kullanmağa mezuniyet iktisap ettikleri mühürlerini kabul etmiş başka türlüşünü muteber addetmemiştir. Bu sarîh kanun hükmüne ve temyiz mahkemesinin mûtaaddit kararlarına rağmen hala benim hakkı takdirim var diyerek 297 ci maddede musarrah kanunî şartları haiz olmayan mühürü medarı hüküm ve hatta bu âdî mühürü diğer bir âdî mühürle medarı tatbik ittihaz eden bir hakimın kararının nakzında onun menfî bir puvan alması haksız bir şeymidir ? Bilâkis hak telekkisini şahsî zevk ve arzu ve inatlardan tenzih edip yükseltecek bir usuldur. Bu usul olmasa apaçık hata yapan bir hakim vaki nakza ittiba eder görünerek yine eski şekilde karar verebilir. Eğer puvan yoksa bunların hiç müeyyidesi yoktur. Ve atalarımızın çok güzel bulup çok yerinde söyledikleri

veçhile, Testivi kıranla suyu dolduran müsavi olacaktır, işin böyle olmaması makul ve nefi içtimai namına matluptur.

Bazıları yukarda anlattığım gibi hatası açık olan mesailde değil içtihad mahal olan mesailde hakim kararının nakz olunmasının puvana sebep olmasını makul bulmuyorlar. Puvandan maksat gidilecek yol aydınlanmamış ve önde sarih bir hüküm ve geçmiş emsal olmayıp içtihad mahal olan mesailde hakim tarafından düşünülen bir tarzı halli menü zecretmek değildir. Kanun bu noktayı düşünerek puvanın yekûn ve neticelerinde bir nisbet ve ekseriyet gözetmek suretile bu içtihat hatalarına bir pay ayırmış bulunmaktadır. Denebilir ki kanun nisbeten nadir olan içtihat hatalarını değil kanunî hükümlere dikkat ve mübalat etmeyen ve temyiz mukarrerat ve içtihadatını tetkik etmeyen ve hatta okumamakla iftihar edenlerin bu hareketlerinin önüne geçmek istemiş ve tatbikatda da muvaffak olmuştur. Gerçi puvanda bir derece ve numara olmamasının muvafık olmadığı ileri sürülebilir. Elli gramlık bir sulh dosyasına müteallik verilen hükmün tasdiki ile arap saçı gibi karma karışık pürüzlü işleri havi kilolorca dosyaya ait kararın tasdik ve nakzını aynı derecede tutmak makul görülmeyebilir fakat bunlar öyle teferruatlardır ki mahzurları imkân nisbetinde kaldırılmak sureti ile puvan sisteminin memleket adaleti için faydalı olduğu muhakkak olduğundan ve adalet tevziinde teyekkuz ve intibahı celbettüğinden sistemin esasına taan etmek doğru olmaz; teferruatına ait islâh ve tanzim çareleri düşünülebilir. Diğer taraftan hakimler ortada puvan sisteminin mevcut olmasına rağmen hak bildikleri noktada kendi istiklali ilmilerini ısrar hakları ile pek âla koruyabilirler. Eğer nakız maddî veya hukukî bir hataya müstenit ise hâkim bu hataları açıkca göstererek eski kararında ısrar eder ve etmelidir ve esasen hakimın asıl kıymetini verdiği ısrar kararı gösterir.

Tevhidi içtihat sisteminin hukuki tekamüle mani olduğunu iddia edenler de vardır. Mümasil bütün hadiselerde tatbiki mecburi bir hüküm konmakla hayatın ileri akışı ve o ileri akışla mütenasip olarak adaletin ileri gidişine, tevhibi içtihat sisteminin mani olacağını iddia

ediyorlar. Halbuki bizzat tevhibi içtihat sistemi hukukî telekkiyattakî bu tekamülü temin için konmuş olduğundan bu iddiaları varit olmaz. 834 numaralı kanunun üçüncü ve onu takiben 1221 numaralı kanunun sekizinci maddesi takarrür etmiş bir içtihadın tebdiline ihtiyaç hasıl olduğu takdirde bunun tevhibi içtihat usulu ile temin olunacağını tasrih eder. Şu halde ortada bir tevhibi içtihat kararı olmasına rağmen taraflar temyiz mahkemesine hitaben bu tevhibi içtihat kararın muvafıkî hakka-niyet olmadığını beyan ve tebdilini icap ettiren esbabı ilmiyeyi serdü izah ile ait olduğu temyiz dairesinin nazarı dikkatını celbedebilirler ve temyiz dairesi bu mütalatı varit görürse tebdili içtihat için tevhibi içtihat heyetini tahrik edebilir. Binaenaleyh tevhibi içtihat müessesesi hukukî tekamüle de mani olmadığı gibi gerek bu müessesese gerek puvan sistemi zannedildiği gibi hakimlerin istiklaline darbe teşkil etmez. Esasen hakimlerin istiklâlinden maksat kuvvei kazaiyenin diğer kuvvetlerden istiklâlidir ki teşkilâtı esasiye kanunumuz bunu baliğen mabelâğ temin etmiş bulunmaktadır. Yoksa kuvvei kazaiye meyanında bulunan bir mahkemenin hüküm ve kararının aynı kuvvet meyanında bulunan mafevk bir mahkeme tarafından tetkik edilmesi hakimlerin istiklâli mefhumu ile hiç bir vakit taaruz etmez. Bu tetkik neticelerinin ihsaf bir tablosunu yapmak için kurulan puvan sistemi ise hakimlerin istiklaline asla münafî olamaz. Bilâkis adalet tevziinde dikkat ve itinayı temin ettiği gibi hakimler arasında evvelce köşede bucakta mechul kalan kıymetleri meydana çıkarması itibarile de takdire şayan bir usul olduğuna şüphe edilemez kanaatındayız.

Yukardaki izahatımızla tevhibi içtihat usulunun adalet için lüzumlu olduğunu ve hukukî tekamüle mani bulunmadığını isbat ettikten sonra sıra daha mühim bir meseleye geliyor: Tevhibi içtihat müessesesi bizde nasıl işliyor? Acaba bu işleyiş tarzının mahzurları ve hataları yok mudur? Varsa bunlar ne suretle islah edilebilir? Hasılı bu müessesemizin kat etmesi lâzım gelen tekamul merhalesi ne olmalıdır?

Bu bapta kendi mülâhaza ve mütalealarını söylemeden evvel, geçen sene memleketimizi ziyaret eden Toulouse Üniversitesi Medenî hukuk

profesörü Gabriel Marty'nin İstanbul Üniversitesinde 15 şubat 938 tarihinde verdiği ve Hukuk Fakültesi mecmuasının 938 senesi 15 ci sayısında tercüme ve neşrolunan gayet kıymetli ilmi bir konferansta verdiği izahata ehemmiyetle nazarı dikkatı celbedeceğim. Muhterem okuyucularımın mezkûr mecmuayı bulup okumakta müşkilât çekmeleri kuvvetli ihtimaline mebni mezkûr konferanstan vaziyetleri bizim vaziyetimize müşabih olan Alman sistemi ve bu sistemin tekamülü hakkında profesörün verdiği izahata ait kısmı buraya nakletmeyi faydalı buluyorum. Sayın profesör içtihat birliğinin temyiz dairelerinin taaddüt ettirilmemesi keyfiyeti ile sıkı bir alâkası olduğuna ve bunun için Fransada ancak bir Temyiz Ceza dairesi mevcut olduğuna ve hukuk sahasında ise temyiz taleplerini seçip ayıran bir istida dairesi ile temyiz tetkikatını yalnız başına yapan bir hukuk dairesi mevcut olduğuna ehemmiyetle işaret ettikten sonra temyiz dairelerini böylece hukuk ve cezada hemen hemen birer daireye hasredemeyerek müteaddit daireler teşkiline mustar kalan ve bizimkine çok benzeyen alman sistemi hakkında aynen şunları söylüyor :

« Almanyada Yüksek Mahkemenin vahdeti çok daha azdır. Alman imparatorluk mahkemesinin bir çok daireleri vardır. Bunların adedi muhtelif defalar değişmiştir. Alabildiğim en son malumata nazaran bu mahkemenin yedisi hukuk ve beşi ceza olmak üzere on üç dairesi ve yüz kadar hakimi vardır. Pek tabiidir ki daire adedinin böyle çok olması Yüksek mahkemenin sinesinde *bir kazaî içtihat* tahalüfü tehlikesini doğurmaktadır. Buna çare olmak üzere heyeti umumiye içtimai sistemi konulmuştu. Şayet hukuk dairelerinden birisi diğer bir dairenin vermiş olduğu bir karara aykırı hüküm vermek isterse bütün hukuk dairelerinden mürekkep heyeti umumiye toplantısı talep etmek mecburiyetinde idi ve o mesele hakkında heyeti umumiye bir karar ittihaz ederdi. Aynı suretle ceza daireleri arasında bir içtihat tahalüfü tehlikesi mevcut olursa ceza dairelerinin içtimai lâzımdı. Nihayet eğer ceza daireleri ile hukuk daireleri arasında içtihat farkı tehlikesi olursa bütün hukuk ve ceza dairelerinden mürekkep umumî bir

içtima yapılırdı. Bu mahirane bir sistemli; *fakat hakikatta fena işli yordu, kalabalık bir meclis olan Hey'eti Umumiye ile iş görmek müşkildi.* Onun içtimaa davet hususunda tereddüt olunurdu. Almanya'da İmparatorluk mahkemesi heyeti umumiye içtimaindan tevahhuş eder deniliyordu. Diğer bir dairece verilmiş olan bir karardan ayrıl mak isteyen daire bir takım tefrik ve temyizler yapmaya konulurdu ki bu, İngiliz tefrik ve temyiz sistemini hatırlatır. Filiyatta muhtelif içtihatlar doğuruyordu. 26 Haziran 935 tarihli bir Kanun Hukuk Daireleri Hey'eti Umumiyesi yerine bir büyük Hukuk Divanı, ve Ceza Daireleri Heyeti Umumiyesi İçtimai yerine bir büyük Ceza Divanı ikame etmiştir. İmparatorluk Mahkemesi Heyeti Umumiye içtimai yerine ise her iki divanın birleşmesi kaim olmuştur ».

İşte bizim burada asıl temas edeceğimiz nokta budur; bizim bu günkü tevhide içtihat müessesemiz dahi Alanan tevhide içtihat müessesesinin tekamül seyrini takip etmek zaruretindedir. Bu zaruret ve lüzumu izah için şu noktaları tebaruz ettirmek lâzımdır :

Evvela bizim sistemimizde Alamanlarıninkine aykırı olarak tevhide içtihat hususunda hukuk ve ceza olmak üzere tatbikatda bir tefrik yapılmamaktadır. Halbuki bugünkü medeniyet asrı, ihtisas asrı binaenaleyh tefriki vezaif asrıdır. Alamanlarda ceza daireleri arasındaki ihtilaflar da hukuk heyeti umumiyesinde hal olunırken bizde bugün cezaî mesailde de hukukî mesailde de tevhide içtihat kararı ceza ve hukuk her iki heyeti umumiyenin birleşmesi ile teşekkül eden ve adetleri altmışı bulan kalabalık bir heyette tetkik olunur. Bunun faydasızlığı ve isabetsizliği zahirdir. Zira evvel emirde en modern temyiz binamızda bile böyle altmış kişilik bir heyeti ferahca alacak bir salon bulunmadıktan başka böyle altmış kişilik bir heyeti bir araya toplamak kolay bir şey değildir. Toplansa bile bilhassa sahai iştigalleri ve binaenaleyh ihtisasları başka başka olan zevatın ihtisasalarından hariç olan mesaili mühümme üzerindeki reylerini istihsal ve bunların telfik ve tasnifi çok suubetli ve binaenaleyh bu şekilde tevhide içtihat sadinde verilecek kararlardaki isbat o nisbette mütezelzildir. Tatbikatta

bunun misallarına tesadüf olunabilir. Mesela bir şahıs birisini öldürmek istediği adam yanında zevcesi ile bir şahıs daha olduğu halde oradan geçerken üzerlerine silah atmış bu sırada asıl öldürmek istediği adam kaçıp kurtulmuş fakat yanındaki zevcesi ile diğer şahıs bu kurşunların tesirile ölmüşler. İşte bu meselede taammüdün mevcudiyetine karar veren ağır ceza mahkemesi kararının temyiz ceza daire-since, «katline taammüd edilen şahıs ölmemiştir diğer şahıslar ölmüşlerdir binaenaleyh ortada taammüt yoktur» diye istar buyurduğu nakzı kararı tarafımdan İstanbul Baro mecmuasının 929 senesi ağustos sayısının 1803 sayıfasında tenkit olunmuştu. Bunun üzerine böyle katli taammüd edilen şahsın ölmeyip diğer bir şahsın ölmesi halinde taammüdün mevcudiyet ve ademi mevcudiyeti hakkında mütehalif kararlar çıktığında bunların tevhibi için Yüksek Tevhidi İctihat heyetinin toplanması mevzu bahis olduğu bir zamanda temyiz ceza erkânından bir zatı muhteremin Adliye Vekâletinin yüksek bir rüknü ile bu meseleyi münakaşalarına tesadüfen şahit olmuştum. Münakaşanın sonunda muhterem cezacı, mamafih yarın hukukcularda işe iştirak edeceklerinden merhamet ciheti galip gelerek bu meselede taammüdün mevcut olmadığına karar verilir tahmininde bulunmuştu. Tahminin yanlış olduğunu Adliye Ceridesinin 937 senesi birinci sayısı ile neşredilen 936 temyiz kararları birinci formasının başında 36/46 esas 32 karar numaralı tevhibi içtihat kararı gösterdi. Mezkûr tevhibi içtihat kararının bizim mevzuu bahis tenkidimizde serddettiğimiz esbabı ilmiyeyi sarsmadığını ve tahmin olunduğu veçhile işbu meselei cezayide hukukcuların da iştirakları sebebile şayanı tenkit bir karar çıkmış olduğunu ve bu hususta fazla tenevvür etmek isteyenlerin lûtfen mezkûr tenkidimizi ve mevzu bahz kararı tetkik buyurmalarını rica ile iktifa ediyorum.

Diğer bir misal olmak üzere ahiren temyiz ceza daireleri arasında zimmete geçirilen paralar için faiz yürütülmeyeceği meselei hukukiyesi üzerinde çıkan ihtilaf yine her iki heyeti umumiye birlikte tevhibi içtihat heyeti halinde teşekkül ederek 18 teşrinisani 938 tarih ve 4066 numaralı resmî gazetede neşrolunan 22 esas ve 11

karar numaralı ve haksız fiillerden mütevellit tazminata faiz yürütülemeyeceğine dair tevhibi içtihat kararı ittihaz buyurulmuştur. Faiz gibi mahiyeten hukukî olan bir meselede cezacıların noktai nazarlarının galebesi ile çıkan bu kararı dahi doğru bulmadığımızdan İstanbul Baro mecmuasının 939 senesi mayıs nüshasında tenkit etmiş bulunuyoruz. Bu tenkitin isabet ve ademi isabeti hakkında bir karar vermek arzu edenlerin lütfen tetkiklerini rica ediyoruz.

Profesör Gabriel Marty tarafından bizimkinin aynı olan alman tevhibi içtihat sistemi hakkında verilen izahat gösteriyor ve bizim verdiğimiz şu misallerle teyit ediyor ki tevhibi içtihat müessesemizin kuruluşunda şayanı tenkit hususlar vardır. Bunları hülâsa edersek:

1.— İşin görüldüğü mahkeme ve tetkik eden temyiz mahkemesi itibarıyla değil mahiyeti itibarıyla hem hukuk ve hem cezayı alakadar etmedikçe tevhibi içtihat heyetinin hem ceza hemde hukuk heyeti umumiyelerinin ikisinin birleşmesi ile teşekkül etmesi doğru değildir. İşin mahiyeti hukukî ise hukukcuların cezaî ise cezacıların içtimai ile tevhibi içtihat heyeti teşekkül eder. Nitekim sistemimizin aslını tatbik eden almanlarda işin bu merkezde olduğu yukarıki izahattan müztabandır.

2.— Altmış kişilik bir heyette bir meseleyi ilmiyenin selâmetle müzakeresi ve hüsnü neticeye iktiran ettirilmesi çok müşküldür. Profesörden naklettığımız satırlar gösteriyor ki Almanlar bu mahzurların birincisine zaten hiç düşmemişler ikincisine ise hukuk heyeti umumiyesi yeri daha az zevattan mürekkep Yüksek Hukuk Divanı, Ceza Heyeti Umumiyesi yerine ise Ceza Divanı teşkili sureti ile bertaraf etmişlerdir. İşte bizim tevhibi içtihat sistemimizin varacağı tekamül merhalesi de bu olmalıdır. Mesela bizde bu divanın hukuk da temyiz hukuk daireleri reisleri ile yanlarının alacakları birer azanın iştiraki ile hukuk ve ceza divanları kurulabilir ve hatta istenirse hukukta hukuk işleri müdürü ceza da ise ceza işleri müdürünün iltihakı varidi hatır olabilir. Mahiyeti itibarı ile hem hukuk ve hemde cezayı alâkadar eden hususta her iki divan birlikte içtima ettirilir.

Ehemmiyetini ve adalete olan hizmetini başlangıçta izah etmiş bulunduğu tevhidî içtihat sistemimizin bu suretle en mütেকâmil bir şekle vasıl olacağına kani bulunuyor ve yüksek alâkadarlarının nazarı dikkatlerini celbediyoruz.

Avukat

Hidayet Aydiner

Anonim Şirketlerin idare uzuvları

İdare Meclislerini kaldırmak mümkün olabilir mi ?

Değerli İçtimaiyat hocam Necmettin Saddağa, ecnebi bir fen adamı anlatıyor :

« En iyi ve mükemmel surette kurulan ve piyasanın talebi karşısında da geceli gündüzlü çalışarak iki misli fazla verimli işleyen bir müessese yine zarar ediyor.

Sebep de şu: idare meclisi. »

Üstad bundan sonra devam ediyor :

« İdare meclisi on kişiden fazla ve galiba hepsi de Meb'us, ... Her biri fabrikaya yüksek maaşla üçer, dörder kişi yerleştiriyor ve bunlar ekseriyetle de işe yaramıyor.

« Yalnız bu kadar değil ; bu azâların kendileri de Sinekür'dir. Bunlar da başına geçtikleri işlerden bir şey anlamazlar. Şu kadar ki günün birinde başı darda kalan şirketler bu adamların siyasi kuvvetlerine dayanırlar.

« Serbest kapitalizm devrinin en sakat adetini Devletçilik rejiminde muhafaza etmek cidden garibedir. Ve bu garibe nahak yere Devletçiliği zaafa düşürüyor.

« Kurunu vustada yol kesenlerin bağ alması gibi bugün de politika ve finans aleminin ileri gelenlerinin de müteşebbislerden bağ almasına cevaz verilemez. Maliyet fiyatını arttıran bu idare meclislerini kaldırmak lâzımdır. »